A°. 1829. N°. 32

BREDASCHE COURANT.

Zaturdag den 1 Augustus.

BUITEN GEWOON. TE ZIEGEEN

De uitgevers dezer hebben het genoegen, te berigten, dat de Bredasche Courant van heden af, 2 malen per week zal worden uitgegeven, zijnde dezelve franco per post, à ƒ 6,60 's jaars, ƒ 1,50 [illegible] en ƒ 2,25 's kwartaals, bij de voornaamste Boekhandelaars en Post Directeurs in dit koningrijk verkrijgbaar. De advertentien, [illegible] voor 10 regels.

WAARSCHOUWING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad BREDA brengen bij deze ter kennisse van een iegelijk, dat de toegang tot het *Ravelijn*, tusschen de Bastions *Bakáf* en *Duiventoren*, buiten dezer Stads Waterpoort, is verboden, en dat men niet met zwemmen of op eenige andere wijze aan mag komen hideren, met waarschuwing, dat, door de Kadetten der Koninklijke Militaire Akademie, bij haare oefeningen, meermalen, van de Kapitale Wal naar de Werktuigen, op gemeld *Ravelijn* geplaatst, zal worden gevuurd, en men zich, bij overtreding van dit gebod, alzoo moedwillig aan gevaren zoude blootstellen.

BREDA, den 27 Julij 1829.

[illegible]

De Secretaris der Stad,
H. W. SCHäUIKES.

NEDERLANDEN.

BREDA. — 1 Augustus.

Heden morgen, omstreeks 10 uren is Z. M. onzen beminden Koning deze stad gepasseerd, naar Brussel voortreizende.

— Z. M. heeft, bij besluit van den 4 Julij 1829, tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd, de navolgende leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, als, Mr. *H. A. van Boelens*, vertegenwoordiger voor Friesland, Mr. *J. Hoekinga*, vertegenwoordiger voor Groningen en Mr. *A. Sandberg*, voorzitter van de [illegible] in gemelde Kamer gekozen, [illegible] in gemelde Kamer gekozen heer *H. de Meulenaere*, welke laatste echter, wegens deze teleurstelling, door eene *serenade* is vertroost geworden (*Zie ons nommer van den* 18 *Julij.*)

Deze benoemingen strekken alweder ten bewijze van de ongegrondheid der beschuldiging, dat *de lintjes* (zoo als men zich uitdrukt) door het bestuur als middelen worden gebezigd, om zich aanhangers te verschaffen, want beide eerstgenoemde heeren zijn de regering alles zoo toegedaan geweest. Wat de derde aanbelangt, zou men, uit de, door sommige Zuid-Nederlandsche dagbladen, tegen den gouverneur van West-Vlaanderen, uitgebraakte [illegible] (zie ons blad) moeten besluiten, dat het met de [illegible] niet best gesteld is.

Bij besluit van heden is de heer *J. van Delden*, procureur-generaal in onze provincie en *A. A. van Velthoven*, president der Regtbank van eersten aanleg te Eindhoven, tot Ridders derzelfde orde benoemd.

— Een noodlottige brand heeft, in den nacht van 26 tot 27 dezer, te Geertruidenberg, 3 uren van hier gelegen, plaats gehad. De groote herberg, genaamd *de Roode Leeuw*, toebehoorende aan de [illegible] *In 't Vosch* alhaar, en bewoond wordende door *Johannes [illegible]*, werd in zeer korten tijd geheel door de vlammen verteerd. Alle [illegible] aangewende hulpmiddelen der waardige ingezetenen, [illegible] loffelijke pogingen der Raamsdonksche Brandspuiten, om [illegible] meester te worden, waren vruchteloos. De ongelukkige bewoners hadden maar [illegible] tijds genoeg, om zich met vrouw en kinderen te redden, alles aan het vernieland vuur moetende overlaten; en zoo [illegible] ongelukkige zich dan ook thans, met zijn gezin, beroofd van alles, [illegible] bevat, aan de treurigste armoede overgegeven en het oog [illegible] vestigen op de mededeelzaamheid zijner natuurgenooten, die, zoo als wij vernemen, geenszins in gebreke blijven.

— H. Keiz. Hoogheid de Groot-Hertogin *Helena Paulowna*, gemalin van den Groot-Hertog *Michiel Pawlowitz*, broeder van den Keizer van Rusland en van H. Keiz. H. de Prinses van *Oranje*, is, den 30 dezer, met een gevolg van 56 personen, in het Badhuis te Scheveningen aangekomen. H. Keiz. H. is eene geborene Prinses van Wurtemberg en dochter van Prins *Paul*; zij heette, vóór haar huwelijk, *Frederike Charlotte Maria*. Hoogstdezelve is slechts 22 jaren oud en reeds moeder van drie kinderen.

— Le *Courier des Pays-Bas*, een der ergste in Brussel uitgegeven wordende schendbladen, vertelt ons, in zijn nommer van den 30 dezer, dat hij, bij voortduring, inteekeningen blijft ontvangen, bestemd, om de boete en de proces-kosten te betalen, waarin, zoo hij blieft te zeggen, *de slagtoffers der ministeriële wraak* (*) veroordeeld zijn. Voorzigtigheidshalve, zet hij *le Politique* onder zijn artikel, als hebbende hij kwanswijs hetzelve uit dat dagblad overgenomen. Wij kondigden, in ons nommer 25 van dit jaar, [illegible] van reeds dergelijke inteekeningen *à l'Anglaise* [illegible] te zijn, en ziet daar zijn zij. Ach, dat wij, bij deze gelegenheid, [illegible] den ouden *Jaws* moeten uitroepen: *Wij zijn en blijven* [illegible]

— Te Brussel is, zaturdag ll., zekere vrouw [illegible] gevangenisstraf van dertien maanden, enz. verweezen, [illegible] haar tienjarig kind, herhaalde malen, grootelijks mishandeld had.

— De tentoonstelling der Koninklijke Akademie van Teeken-, Schilder- en Bouwkunde, te Gend, zal maandag den 3 Augustus aanstaande geopend worden, en gedurende [illegible] maanden, des maandags, dingsdags, woensdags en donderdags, tegen betaling van 25 cents, voor een ieder toegankelijk zijn; mits geen kinderen beneden de [illegible] jaren medebrengende.

Onder de belangrijke ingezondene schilderijen, merkt men vooral op die van de heeren *Dozier*, van Brugge, *Moons*, *Paelinck*, *Pieneman*, Odevaere, een stuk voorstellende: *Heldenmoed van Canaris*, van Mej. *A. 't Kind*, (drie fraaije stukken), van Mej. *Nikolai* twee uitmuntende portretten; en van den heer *Naves* vervacht men een stuk, voorstellende: *Salmacis* en *Hermaphrodite*.

— Uit Namen meldt men, dat aldaar valsche kroonen in [illegible] loop zijn, met het jaartal 1772. De baiteuzijden [illegible] tewezen, doch van binnen zijn dezelve [illegible]

— In Gend is men om [illegible] te verfraaijen. Het Gouvernement [illegible] negen maanden behoeven, eer het gebouw [illegible] Men zal bouwen aan het nieuwe kasteel gaat ijverig voort, en de aannemers *Rousseau*, *Broekhals* en *Balheer*, [illegible] de werken der nieuwe Heuver- of St. Pieters-Poort belast.

De Gentsche schutterij is zeer ijverig in de wapen-oefening en vleidt alle loffelijke pogingen aan, om zich hierin door de schutterijen der naburige steden niet te laten overtreffen. Alleen zij beklaagt zich, geen korps Muzijkanten te bezitten, als [illegible] hunne naburen te Brussel en Brugge. Nu dit moeten de Gentenaren ook niet gedoogen: het heerlijke muziek [illegible] luister bij de exercitien niet weinig vergrooten.

— In Engeland zijn thans [illegible] stoom-werktuigen, waarvan er een in Cornwallis de kracht van 600 paarden heeft. De gezamenlijke kracht dier [illegible] word op de kracht van 375,000 Paarden of van 2,000,000 menschen berekend.

— Eenige Koopluiden te Maastricht hebben onlangs, onder elkander, eene aanzienlijke weddingschap aangegaan, dat duiven, van gedoemde stad naar Londen overgebragt, en aldaar losgelaten, binnen den tijd van 6 uren in Maastricht zouden zijn. Twee en veertig duiven waren er tot dat einde derwaarts gevoerd, de 17 Julij, den 17 Julij jl., des morgens ten 8 uren 25 minuten, volgens afspraak, losgelaten. De hoogste weddingschap was van ƒ 30,000. Voor de eerste duif, welke te Maastricht zal [illegible], zelfs na het gemeend tijdverloop, wordt eene kleine gouden duif gegeven; voor

(*) Onze medegenoten slagtoffers der ministeriele wraak zijn, de heeren *de Potter*, *Dumortier*, *Jottrand*, *Claes* en *Cools-Hammer*, alle wegens opregte geschriften veroordeeld.

de tweede eene zilveren; voor de derde eindelijk een twaalftal zilveren couverts. De afstand is, hemels-breedte, over Ramsgate en Ostende, 260 Engelsche mijlen. Men wacht met ongeduld den uitslag dezer luchtreis.

's Gravenhage, — 30 Julij.

Heden ochtend is Z. M., van Amsterdam, alhier terug gekomen, en heeft ten 11 ure audientie verleend, welke buitengemeen talrijk is geweest. Ook Z. K. H. de Prins van *Oranje* is heden alhier aangekomen. Men verneemt, dat de heeren officieren der schutterij dezer residentie op morgen de eer zullen hebben van aan Hoogstdenzelven te worden voorgesteld, en dat, Zaturdag morgen ten 8 ure, de geheele schutterij door Z. K. H. zal worden geïnspecteerd.

W A L L A C H I J E.

Bucharest, — 6 Julij.

Na de overgaaf van Silistria, zijn de beide krijggevangene Pacha's, als zoodanig, met het garnisoen, naar Rusland opgezonden. Desniettegenstaande is het der Turksche bevolking vergund, zich, met have en goed, over den Balkan, naar Bulgarie te begeven. Een groot gedeelte der inwoners maakt zich dus gereed, om naar de binnenlanden te trekken.

R U S L A N D.

Odessa, — 5 Julij.

Volgens de jongste tijdingen van Marasch, van den 28 Junij, zou de generaal graaf *Paehlen tot Silivno* en prins *Matuskof* tot de ommestreken van Aidos zijn doorgedrongen. Het schijnt, dat de groot-vizier zich tegen hunnen marsch niet verzet heeft. Men wil alhier, dat onze troepen nog dit jaar Andrinopel zullen bezetten. Men heeft van Varna treurige berigten omtrent den voortgang der besmettelijke ziekte ontvangen. De bezetting heeft de stad moeten verlaten en een' ring om dezelve gevormd.

D U I T S C H L A N D en Aangrenzende Rijken.

Dresden.

Z. M. de koning van Pruissen is gisteren alhier doorgetrokken, zich naar Töplitz begevende.

Berlijn.

De berigten aangaande het Russisch leger luiden bij voortduring zeer gunstig. Schumla is reeds geheel ingesloten. De Turksche troepen vechten dapper, met uitzondering echter van de geregelde regementen, welke zich daardoor van de overige onderscheiden, dat zij het eerst de wapenen wegwerpen en de vlugt nemen. De reden van dit verschil is daarin gelegen, dat men deze laatste wapenen verschaft, terwijl integendeel de ongeregelde troepen zich zelve uitrusten en van wapenen voorzien, en dat zij dezelve dus tot het uiterste verdedigen; zoodat b. v. eene kleine hoeveelheid Albanezen veel moeijelijker te overwinnen is dan een geheel regement geregelde troepen.

P O R T U G A L.

Londen, — 11 Julij.

Onder de slagtoffers van don *Miguel*, welke op het schavot zijn omgekomen, telt men ook den heer *Graveto*, lid van het hoog geregtshof te Lissabon, wegens zijne kunde, vaderlandsliefde en inborst, de algemeene achting wegdragende. Don *Pedro* had hem tot staatsraad benoemd, en hem dus aan den haat van don *Miguel* en diens moeder blootgesteld, dewelke in hem een' vriend van den Keizer van Brazilie en tegenpaak zagen. Deze was de misdaad, welke hem op het schavot gebragt heeft. Vóór zijn' dood heeft hij, in een' aandoenlijken brief, afscheid van zijne eenige dochter genomen.

F R A N K R I J K.

Parijs. — 26 Julij.

In den nacht van den 15 op den 16 Julij heeft een verschrikkelijk onweder vijf en veertig gemeenten in den omtrek van *Vitry-le Français* verwoest, en de inwoners in de bitterste armoede gedompeld.

Men meldt van de blokkade van Algiers, dat, den 7 Julij, dat reis Hollandsch korvet daarheen is gestevend, met last, om den Hollandschen consul aan boord te nemen, die deze stad uit vrees voor een bombardement verlaat. Alle de andere consuls verlaten dezelve insgelijks. Deze talrijke artillerie schijnt haar nogthans wel te beveiligen, en men wil, dat er slechts één punt is, waar men het bombardement met goed gevolg zou kunnen bewerkstelligen.

Den 28 Julij.

De marquis *de Resende*, ambassadeur van Brazilie aan het Fransche hof, is gisteren naar Munchen vertrokken, om het huwelijk bij te wonen van de prinses *van Leuchtenberg* (dochter van *Eugen Beauharnais*, Schoonzoon van *Buonaparte*). Hijzal deze vorstin naar Amsterdam vergezellen, alwaar Brazilianusche fregatten ordehebben, de nieuwe Keizerin aftewachten. Ondanks het eerste gerucht, gelooft men thans stellig, dat de marquis *de Barbacena* in Europa zalblijven, ten einde een wakend oog op de belangen der jonge Vorstin te houden, en dat de heer *de Resende* met H. M. naar Rio-Janeiro zal vertrekken.

— Men meldt van St. Eustatius (een eiland aan de Nederlanden behoorende), dat aldaar een schip is binnengeloopen, hetwelk door zeeroovers bleek genomen te zijn. De overheid heeft dus het schip aangehouden en de roovers naar Surinamen opgezonden, alwaar zij aan boord van eene Nederlandsche korvet geplaatst zijn. Het genomen schip scheen van Boston gekomen, en op de hoogte van de kaap de Goede Hoop in handen te zijn gevallen. De roovers hadden de equipage in eene sloepboon gezet en dezelve, na op eenigen afstand te zijn gekomen, door kanonschoten doen zinken, zoo dat zij met man en muis vergaan is.

G R O O T - B R I T T A N I E N.

Londen. — 25 Julij.

Heden morgen ten een ure is er boven Londen een onweder uitgebarsten zoo als de oudste menschen zich niet herinneren kunnen, beleefd te hebben. Slagregens en bijzonder groote hagelsteenen vielen met geweld neder. De bliksemstralen waren zoo hevig en aanhoudend, dat men zich kon verbeelden noorderlicht te zien. Gedurende twee uren heeft dit onweder met hetzelfde geweld voortgeduurd. Twee menschen zijn hierbij omgekomen.

Niettegenstaande de verschrikkelijke en bijna aanhoudende regens, welke hier dezen zomer vallen, staan de granen, in de meeste graafschappen, zeer voordeelig, en alles voorspelt een' goeden oogst.

Mengelingen.

ONDERWIJS.

VERVOLG en SLOT van het extract-verslag nopens den staat der hooge-, middelbare- en lagere-scholen in 1827, door Z. Excell. den minister van binnenlandsche zaken, in de zitting van de Tweede kamer der Staten Generaal van den 18 Mei jl. ingezonden. *(Zie ons vorig nommer.)*

In Namen, alwaar vóór den aanvang der schoolhervorming, weinig of geene inrigtingen voorhanden waren, is het getal der leerlingen, die, in 1827, op de nieuw tot stand gebragte openbare scholen onderwezen werden, in evenredigheid der bevolking, grooter dan in eenige andere gewesten. De staat van het onderwijs blijft aldaar nogthans zeer gebrekkig, ondanks de algemeene belangstelling in een verbeterd onderwijs binnen Gent aldaar snelle vorderingen gemaakt heeft. Getuigen het, te Namen, in 1825, opgerigte genootschap tot aanmoediging van het lager schoolwezen, dat genootschap, hetwelk, in het eerste jaar van deszelfs bestaan, 247 leden telde, heeft, in zeer kort tijdsbestek, dat getal tot ruim 400 zien aangroeijen. In 1827 heeft hetzelve niet minder dan 50,226 exemplaren van schoolwerkjes van verschillenden aard, benevens andere schoolbehoeften, tegen goedkoope prijzen, bezorgd en op de scholen verspreid. Verschillende gemeenten hebben gepaste maatregelen genomen, om het onderwijs geheel kosteloos te doen zijn. Bovenal verdient vermelding de maatregel, van Gedeputeerde Staten, volgens welken twee ten honderd van de inkomsten van alle de gemeenten tot bestrijding der kosten van het onderwijs besteed worden.

Wat betreft de provincie Antwerpen, aldaar zijn vele nieuwe schoolgebouwen aangelegd, andere verbeterd. Voorbeeldig is binnen die gemeente toegenomen het onafgebroken schoolhouden en evenzeer de opkomst der leerlingen. Daar zijn bijna geene scholen des zomers meer gesloten. Ook wordt er, over het algemeen, eene goede zorg voor het onderwijzen van [illegible]. De aanzienlijke gemeente [illegible] is [illegible] onder anderen achterlijk.

Geene der Noordelijke provincien gaf, even zeer als die van Utrecht, in de laatstverloopene jaren, het voorbeeld van eene snelle en grondige hervorming van geheel haar lager schoolwezen, in onderscheidene opzigten. Belangrijk waren de bijdragen, door de provincie verstrekt tot het bouwen en verbeteren van gemeenschappelijke school-lokalen. Ten gevolge vooral dezer bijdragen, mogt men, op het einde van 1827, in die provincie tellen 95 zeer goede, 20 middelmatige en niet meer dan 7 slechte scholen. Bij resolutie van den Gouverneur dier provincie, van 28 Augustus 1827, werd aan de gemeente-besturen nader herinnerd hunne gehoudenheid, om te zorgen voor de behoorlijke verbetering der schoolverrigtingen. Ook deze aanmaning werd niet vruchteloos gedaan. Onder [illegible] der commissie van toezigt werd, op den 4 Augustus 1827, binnen de stad Utrecht, eene storing gemaakt met het houden van normale lessen.

Omtrent de provincie Vriesland zijn [illegible] 1827, geenerhande bijzonderheden mede te deelen. Het onderwijs is alduar nagenoeg geheel op denzelfden voet gebleven.

Groningen had, reeds vóór 1806, en reeds vóór dat de maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* hare bemoeijingen tot het schoolwezen uitstrekte, belangrijke vorderingen gemaakt. Deze provincie heeft dit te danken aan den verdienstvollen opvoedkundigen *Hendrik Wester*, wiens werkzaamheden ter verbetering van het schoolwezen aldaar reeds dagteekenen van het jaar 1772. Van daar dan ook, dat, in 1827, onder de 254 scholen, welke toen in de provincie Groningen bestonden, gesteld worden 165 voor zeer goede, 59 voor goede, 60 voor middelmatige, en maar 10 voor waarlijk slechte. De moedlottige ziekte, welke, [illegible] in de stad Groningen, [illegible] heeft wel verachtering in het schoolwezen aldaar te weeg gebragt, maar tevens gelegenheid gegeven, om de afgestorvene middelmatige schoolonder-

wijzers door anderen te vervangen. In die stad zijn twee armenschoolen opgerigt.

Eigenlijke bijzonderheden, uitsluitend tot het jaar 1827 behoorende, zijn, ten aanzien der provincie Drenthe, niet te vermelden. De gezamenlijke scholen, in die provincie aanwezig, zijn ten getalle van 122. Van deze werden, in 1827, 41 als zeer goede en 27 als middelmatige opgegeven en beschreven, en alzoo geen één meer als merkelijk slecht. Alleen in de talrijke gehuchten van die provincie laat de staat van het onderwijs nog te wenschen over.

De ligging van het Groothertogdom Luxemburg, de moeijelijkheid der gemeenschap, de geringheid der bevolking in vele gemeenten en de bekrompenheid harer middelen, zijn hindernissen, welke aldaar de bevordering van het lager onderwijs zeer in den weg staan. Die zwarigheden zijn echter, door de aangewende middelen, aanvankelijk reeds grootelijks overwonnen, zoo dat er, in 1827, reeds 252 scholen gevonden werden, die, met opzigt tot het onderwijs, goed, ja zelfs zeer goed te noemen zijn: 175 derzelve worden reeds het geheel jaar door gehouden. Daar er echter, in dat Groothertogdom, ten minsten 600 scholen aanwezig zijn, kan men zich een denkbeeld maken van hetgeen aldaar nog te verrigten valt.

Na alzoo de bijzonderheden betrekkelijk het lager schoolwezen in de onderscheidenen provincien te hebben afgehandeld, gaat de minister over tot het geven van verslag wegens den staat der latijnsche scholen, athenea en kollegien.

De gebrekkige staat, waarin het lager onderwijs zich nog op sommige plaatsen bevond, en ten gevolge waarvan vele leerlingen nog geene genoegzame rijpheid voor het middelbaar onderwijs bekomen hadden, is oorzaak geweest, dat men, bij vele latijnsche scholen, athenea en kollegien, eene voorbereidende klasse heeft geplaatst, om, bij dergelijke leerlingen, deze gaping aan te vullen. Die belangrijke klasse bestond, onder anderen, in het schooljaar 1826 — 1827, nog niet bij de meeste der kollegien van de provincie Antwerpen, met name bij die der zoogenaamde *Antwerpsche Kempen*. Het gouvernement heeft, door eene kleine rijkstoelage, in dit gebrek voorzien.

De vroegere leerwijze van het latijn, hoe [illegible] en langwijlig. Thans wordt dezelve door [illegible] heid- fabel- geschied- en zedekundige [illegible]. Het onderwijs in de Grieksche taal [illegible] meer met opgemelde leerwijze in verband gebragt; [illegible] dat de beoefening van het grieksch als middel wordt gebruikt, om in den geest der latijnsche taal en letterkunde te dieper door te dringen. De gymnasien van Heusden, Tongeren, Gerardsbergen, Charleroi, Herenthals en Lier onderscheiden zich onder de later opgerigte of erkende. De leerstoelen bij deze scholen worden meer en meer vervuld door voesterlingen van 's Rijks hooge scholen. Daar deze echter niet altoos van die hooge scholen genoegzame theoretische, veelmin practische kundigheden medebrengen, om het onderwijs zoo bevattelijk, zoo uitlokkend mogelijk te maken, is men bedacht geweest, om, bij die hooge scholen, ook deze gapingen in het vormen van leeraars voor de gymnasien aan te vullen.

Men heeft [illegible] de [illegible] te geschiedenis, [illegible] tot elkander te brengen. Eene handleiding voor de zaamverbonden behandeling der beide wetenschappen, onlangs in het licht verschenen, biedt eene geschikte leidraad voor deze leerwijze aan.

Vele der latijnsche scholen in de noordelijke provincien, bij namen die te Nijmegen en te Utrecht, beijveren zich, om, ten aanzien van het onderwijs in de wiskunde, eenige goede gesichten in de zuidelijke provincien, als daar zijn die te Brussel, Maastricht, Luik, Gent, Doornik, Namen en Luxemburg, na te streven.

Het onderwijs in de mineralogia, of delfstofkunde, bij het atheneum te Namen, levert hoe langer hoe betere uitkomsten op.

Vele gymnasien zijn de kollegien der vlaamsche provincien in het doen overgaan van het gebruik der landstaal tot de hoogste klassen ten [illegible] voorgegaan. Het gebruik der fransche taal alzoo bij het onderwijs in opgerolde redenen, te [illegible], voor die taal, eene stoutmoedige klasse open [illegible] te rigten.

Het eerst onlangs opgerigte kollegie te Echternach en het herstelde kollegie te Virton (beide groot-hertogdom Luxemburg) hebben zich niet kunnen staande houden.

De minister, dezelfs rapport met een berigt omtrent 's lands hooge scholen eindigende, verklaart, dat het hooger onderwijs, in 1827, [illegible] weinig bijzonderheden heeft opgeleverd. De regering is voortgegaan met het goede te bevestigen en het gebrekkige te verbeteren. Te Brussel is de grondslag tot een *Museum van wetenschap en letteren* gelegd. De regering heeft, met genoegen, de [illegible] omtrent de wijze en de vorderingen der kweekelingen [illegible] het *Collegium Philosophicum* bij de hooge school te Leuven [illegible], alwaar op orde en tucht, vooral een gepast toezigt gehouden wordt.

Hier treedt de minister in eene verdediging tegen het verwijt van het bezetten van vreemde leerstoelen der zuidelijke hooge scholen met buitenlandsche geleerden. Zulks is veroorzaakt door de omstandigheden en door de [illegible], om, onder de inboorlingen, eene goede keuze te doen, aangezien vijf en twintig jaren van oorlog de neiging der gemoederen meer naar andere beroepen dan naar die der letteren en der hoogere wetenschappen hadden doen overhellen. De hooge scholen der [illegible] Provincien hadden (om de andere door den minister aangehaalde gewigtige redenen, weswege wij onzen lezeren naar het rapport zelve verwijzen, met stilzwijgen voorbij te gaan) reeds het voorbeeld daarvan gegeven; sedert hare oprigting, hebben zij vreemde hoogleeraren geteld; verscheiden nederlandsche geleerden hebben daarentegen, voormaals, op buitenlandsche akademien, leerstoelen bekleed. Onpartijdige beoordeelaars mogen beslissen, of niet onder de buitenlandsche hoogleeraren van elke hooge school, mannen gevonden worden, welke er het sieraad van uitmaken. Intusschen nadert de tijd, waarop men niet meer elders naar bekwame lieden zal behoeven om te zien, dan alleen in hoogstzeldzame gevallen.

De akademische verzamelingen nemen meer en meer in luister en uitgebreidheid toe; vooral is zulks het geval met de verzamelingen te Gent, thans meerendeels in behoorlijke orde gerangschikt in het aldaar nieuw voltooide akademie-gebouw, het pronksieraad der nieuwe nederlandsche bouwkunst.

Over den ijver en het gedrag der studerende jongelingschap, welke, blijkens eene bij het rapport gevoegde tabel, wederom eenigzins vermeerderd is, kan men te vreden zijn.

Na hulde te hebben toegebragt aan de uitstekende diensten, welke onderscheiden kandidaten in de geneeskunde bij gelegenheid der algemeene ziekte te Groningen hebben bewezen, eindigt de minister zijn verslag met de volgende woorden:

„Wanneer de uitkomsten, welke in dit verslag zijn voorgelegd, „niet geschikt zijn, om de aandacht buitengemeen tot zich te trek„ken, laten zij echter, over het algemeen, eenen niet onbevredi„genden indruk achter. Zij voeren het bewijs met zich eener al„lenga voortgaande verbetering, die het goede vasthoudt, maar „die het gebrekkige niet voorbij ziet. Voorgelicht door de onder„vinding, aan welke ons vaderland voor alle takken van het volks„onderwijs zoo rijk is, zien [illegible] door de zucht om het onvol„maakte van lieverlede door het betere te doen vervangen, [illegible] „naar een ijdel droombeeld van volkomenheid te willen streven, „zal de Regering de hoop kunnen voeden, om, bij volgende ver„slagen, aan de Staten-Generaal nieuwe bewijzen te kunnen aan„bieden van de hooge belangstelling, welke zij aan de beschaving der natie, dien hoekstein van dezelver voorspoed, blijft „toewijden."

Tot dus verre de minister. Uit deszelfs verslag blijkt hoe onfeilbaar [illegible] de beschaving der natie, *die hoeksteen van dezelver voorspoed*, [illegible] het lager onderwijs betreft, in de noordelijke [illegible] is. Verder blijkt daaruit, welke [illegible] besteedt, om dit onderwijs meer en meer algemeen te [illegible], inderdaad, wij durven er gerust onzen roem op dragen, in geen land in gansch Europa is hetzelve zoo algemeen, nergens zoo verre gevorderd, dan in onze Noordelijke Provincien. Een geschikt onderwijs leidt tot de kennis onzer pligten jegens onze evenmenschen, jegens ons zelven, jegens God. Het leert den mensch zijnen God eeren, zijnen schepper verheerlijken. Het voert ons tot gehoorzaamheid, tot liefde voor den vorst, tot nuttige leden der maatschappij, tot nuttige burgers van den Staat; het is *de beschaving der natie, de hoeksteen van dezelver voorspoed*. Wij kunnen dan onze [illegible] gerust aan dezelver zorg voor onderwijs en opvoeding, grooter dan die van [illegible] regering in geheel Europa, met genoeg dank zeggen. Voor onderrigt en opvoeding te zorgen, is wezenlijk liberaal zijn. Laat dan onze zoogenaamde liberalen, in plaats van eene lijn te trekken met eene partij, welker doel juist het tegenovergestelde van zorg voor goed onderwijs is, lijnen, welke, zoo als een dagblad onlangs zeer geestig heeft aangemerkt, parallel loopende, toch nooit tot elkander kunnen komen, in plaats van de hooge regering gedurig te honen en te lasteren, in plaats van haar, zoo in dit opzigt als in alle andere opzigten, zoo veel hinderpalen [illegible] te leggen, haar liever, in hare loffelijke [illegible] provincie, behulpzaam zijn, ieder [illegible] vermogen in bijstaan. Dan [illegible] zullen wij [illegible] vaderlanders, echte liberalen te wezen.

BEKENDMAKING.

HET HOOG GEREGTSHOF TE 'S GRAVENHAGE,

Gezien het requisitoir van den Heer PROKUREUR-GENERAAL, betrekkelijk het daarstellen der kamer van vakantie van den 29 July den 30 September dezes jaars 1829;

Gezien de artikelen 40, 41, 42, 43 en 44 van het Dekreet van den 30 Maart 1808, en de artikelen 29, 30 en 32 [illegible] Dekreet van 6 July 1810;

Heeft, na voorgaande deliberatie, goedgevonden te bepalen, zoo als bepaald wordt bij deze, dat de [illegible] beurtelings zal worden gepresideerd door den [illegible] HENDRIK VAN PER BURCH, President, en den ouderdom der Heeren Raden, zijnde de Heer Mr. CORNELIS [illegible], en voorts bestaan uit de Heeren en Mrs. JACOB [illegible], SIMEON PIERRE VAN SWINDEN, THEODORUS [illegible] VAN HERZEELE, *Jonkheer* FRANS [illegible] VAN [illegible], WILLEM HENDRIK DE GREVE, en WILLEM [illegible] VAN HAMELSVELD, Raden in bovengemeld Hoog Geregts-Hof;

Dat deze Kamer hare teregtzettingen zal houden tweemaal ter week, en wel

Maandag	den 3. Augustus,	Dingsdag den 1. September,
Dingsdag	den 4. dito,	Vrijdag den 11. dito,
Vrijdag	den 14. dito,	Zaturdag den 12. dito,
Zaturdag	den 15. dito,	Maandag den 14. dito,
Maandag	den 17. dito,	Dingsdag den 15. dito,
Dingsdag	den 18. dito,	Vrijdag den 25. dito,
Vrijdag	den 28. dito,	Zaturdag den 26. dito,
Zaturdag	den 29. dito,	Maandag den 28. dito, en
Maandag	den 31. dito,	Dingsdag den 29. derzelfde m[d].

Zullende de *derde* Civiele Kamer na de vakantie hare zittingen weder beginnen op *Donderdag* den *eersten October*, en de *eerste* Civiele Kamer op *Maandag* den *vijfden* derzelve maand.

En zal een afschrift dezer aan den Heer PROKUREUR-GENERAAL worden ter hand gesteld, ten einde hieraan de noodige publiciteit te geven.

Gedaan in de algemeene vergadering van het Hoog Geregts-Hof voornoemd, den 15 Julij 1829.

Bij absentie van den Heer Eersten President:
De President
H. VAN DER BURGH,
Gezien door mij Prokureur Generaal bij bovengemelden Hove,
H. W. PHILIPSE.
In kennisse van mij fungerenden Eersten Griffier,
J. H. SPEIRMAN.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

De AGENT van HET DOMEIN in het District *Zevenbergen*, zal, op Maandag den 3 Augustus 1829, des voormiddags ten 10 uur, ten huize van den Heer SANGSTER, in *den Pelikaan*, te *Oosterhout*, PUBLIEK AANBESTEDEN:

1°. Het VERNIEUWEN en REPAREREN van Heinnen, Hekkens, Bruggen, Heulen, Sluizen, enz. in den Polder *het Broek*, onder *Oosterhout*:

2°. Het REPAREREN van de Beschoeijing, Muren, Paalwerk, enz. aan de Oosterhoutsche Haven.

3°. Het REPAREREN van de Kadijken, alsmede het UITMAAIJEN der Watergangen en Vlieten, in den Polder *het Broek* voornoemd.

De Conditiën van Aanbesteding, kunnen van heden af, dagelijks ten kantore van den Agent binnen *Zevenbergen*, alsmede ten huize van den Heer SANGSTER, binnen *Oosterhout*, worden gelezen, en zal wijders van deze Werken, Vrijdag en Zaturdag voor de Besteding aanwijzing worden gedaan, terwijl voorloopige informatiën te bekomen zijn bij den Plantagie-Meester DE HOOGH, te *Oosterhout*.

ZEVENBERGEN, den 5 Julij 1829.

De AGENT voornoemd,
GROENEVELDT.

---

* * AANBESTEDING [illegible] der Erve vrouw Kerk te *Breda*, met de LEVERANTIEN daartoe behoorende, te doen door Kerkvoogden der Hervormde Gemeente aldaar, op Dingsdag den 11 Augustus 1829, in de Kerkenraadskamer dier Kerk, precies ten elf ure, zullende de voorwaarden, van dit werk ten lezing liggen in het Koffijhuis van den Heer PIJTAK, op de Groote Markt te *Breda*, en nadere onderrigting kunnen bekomen worden bij den Rentmeester der gemelde Kerk, L. L. LOEFF.

En zal ten zelven dage en ure mede worden AANBESTEED: Het MAKEN en STELLEN van TWEE [illegible], aan het Hervormd Kerkhof op Ginder, onder [illegible], mitsgaders van eenen [illegible], strekkende langs den [illegible] aldaar, waarvan de Bestekken, mede *acht dagen* te voren, ter lezing zullen zijn, ten Koffijhuize voornoemd.

BREDA, den 28 Julij 1829.

---

† † De Notaris MOLHUIJSEN, residerende te *Vught*, zal, op Maandag den 17 Augustus 1829, des morgens om 9 uuren, op den Huize ELISENDIJK, aan den Straatweg te *Vught*, publiek VERKOOPEN:

Eene extra schoone Verzameling van ORANJERIE en KASGEWASSEN, waaronder zich bevinden vele ORANJERIE-BOOMEN, ter hoogte van ruim 3 Ellen, en in den omtrek der kroon 5 Ellen Nederl. Welke Oranjerie en Kasgewassen dagelijks te zien zijn, en waarvan de Catalogus *gratis* te bekomen is bij de Boekhandelaars H. PALTER & Zoon, te *'s Bosch*.

(Brieven *franco*.) E. F.

OVERLEDENE SOLDATEN.

Ten Kantore van den Agent DE RAAT, bij de Sans-Culotte Kerk te *Gent*, kan men communicatie nemen der Registers, inhoudende de Namen van meer dan 34,000 Soldaten, die gedurende de laatste Oorlogen in Fransche dienst overleden zijn, en van welke men de [illegible] TE DOOD-BRIEVEN kan bezorgen. Men belast zich mede met onderrigtingen te bezorgen, zoppas het lot der NEDERLANDERS, die, voor 't jaar 1815 in Franschen Militairen dienst geweest zijnde, tot heden in hun Vaderland niet zijn terug gekeerd.

De brieven moeten *vracht-vrij* zijn.

---

* * In de Gemeente *'s Princenhage*, een VELDWACHTER benoodigd zijnde, zoo worden bij deze de Sollicitanten opgeroepen, om zich, binnen 14 dagen te vervoegen bij den Heer Burgemeester aldaar, voorzien van de bewijzen van goed zedelijk gedrag, en kunnende lezen en schrijven.

In Militaire dienst geweest zijnde personen zullen bij voorkeur worden genomen; het jaarlijksch traktement is ƒ 175

ALGEMEENE ONDERNEMING
der Koninklijke Nederlandsche Postwagens
J. B. VAN GEND en LOOS.

NIEUWE DIENST
VAN
ANTWERPEN NAAR 's HERTOGENBOSCH.
OVER
BREDA en TILBURG
en VICE VERSA.

Met 1. Augustus 1829 zal de onderneming dagelijks eene Diligence doen rijden tusschen ANTWERPEN en 's BOSCH over BREDA en TILBURG, vertrekkende van eerstgenoemde stad ten *Een uur* des middags, na de aankomst der Postwagens van Brussel, Leuven en Gent, van alle welke plaatsen men des het geheele traject door de Diligences der zelfde Onderneming in een dag zal kunnen afleggen.

Het vertrek uit 's Bosch is bepaald op 11½ ure voormiddags om des avonds 4 ure te Breda, 9 ure te Antwerpen en 5 ure des ochtends te Brussel aantekomen.

Deze nieuwe Dienst correspondeert overigens met alle de Steden der Zuidelijke Provincien, geheel Frankrijk en Duitschland, als ook te Breda: met Rotterdam, 's Hage, Amsterdam enz.

De Kantoren zijn gevestigd als volgt:

's BOSCH,	bij M. Vandenberg,	in het oud Keizers-hof.
TILBURG,	» [illegible]	bij de Goude Zwaan.
BREDA,	» *Wed. P. Ronduit*,	in de Groote Leeuw.
ANTWERPEN,	» *J. B. van Gend*,	op de Vleesmarkt.
	» *Wed. P. J. Loos*,	Hôtel d'Angleterre.
BRUSSEL,	» *H. van Humbeéck*,	Rue du Marais St. Jean.
LEUVEN,	» *F. J. Hambrouck*,	aan de Visch Markt.
GENT,		in het Pakhuis en in het Hof van Weenen.,
ROTTERDAM,		in het Hôtel St. Lucas, Hoogstraat.
's HAGE,		op het Plein, *P. Ramaer*, Directeur.
AMSTERDAM,		op den Dam; *A. Vander Hulst*,

---

* * * De Weduwe JOHNSON, geboren VAN MAREN,
* * in de meeste Steden des Rijks gunstig bekend, voor het
* maken van CORSETTEN, volgens eene nieuwe wijze, in den Engelsche smaak, naar de eer de Dames, hare aanstaande komst in deze stad, bekend maken. De gemakkelijkheid van hare CORSETTEN, bijzonder de geschiktheid tot voorkoming of bedekking van ongemakken [illegible] gebroken, hebben haar de gunstigste aanbeveling van bevoegde Geneeskundigen in dat vak verschaft, welke aanbeveling zij [illegible] kan. Zij zal van den 5 tot den 7 Augustus aanstaande, gelogeerd en te spreken zijn in *de Prins Kardinaal* te *Breda*.

Aan haar Magazijn, in de Huidevetters N°. 1034, te *Antwerpen*, onder de Firma van de Gezusters VAN MAREN, worden ook alle bestellingen aangenomen en terstond bezorgd.

*** Van Kerkelijke Goedkeuring voorzien door den Hoogwaardigen Heere JOANNES VAN HOOIJDONK, Apostolisch Administrator van het Vicariaat van [illegible], is bij de Boekhandelaars BROESE & Comp. te [illegible], en door dezé aan hunne Correspondenten in dit Rijk verzonden de Tweede Verbeterde Druk van het

GODSDIENSTIG HANDBOEK VOOR NADENKENDE EN WELGEZINDE KATHOLIJKE CHRISTENEN,

door [illegible]
Pastoor te Ampsen. *Naar de* [illegible] *uitgave, uit het* [illegible]

Het zal wel [illegible] zijn, om de aanprijzing te zeggen van dat voortreffelijk boek, waarin alles gevonden wordt, wat een Katholijke in een Gebedenboek met mogelijkheid kan verlangen; — van dat voortreffelijk boek, hetwelk bij Nederlands Katholijken zulk een [illegible] heeft gevonden, dat de geheele oplage [illegible] is uitverkocht, en om nieuwe tijdschriften met den [illegible] is bevorderd; terwijl de *Vaderlandsche Letteroefeningen* (*) betuigden, zich verpligt te achten, dit boek niet [illegible] alle Katholijken, maar zelfs aan alle Protestanten [illegible], bij onderscheidene feestgelegenheden, in Geloof, Hoop en Liefde wenschen te versterken, met den meesten nadruk aan te prijzen.

Wat dezen Herdruk betreft, [illegible] Vertaler: dat hij al wat in zijn vermogen was, heeft aangewend, om dien te volmaken; en wel, wat in den Eersten Druk, naar gegronde aanwijzing, verbeterd en verbeterd diende te worden, heeft veranderd en verbeterd.

Een gebeel nieuw titel en een uitmuntend vignet, door *Veltjin* gegraveerd, versieren dit werk, hetwelk op veltjin papier met eene beurige letter gedrukt, in alle soorten van banden gebonden, verkrijgbaar en te ontbieden is.

(*) No. IX (1821, blads. 374 en 375.)

To BREDA, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.